

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Herstellende wondermacht

„... En Hij raakte haar hand aan en de koorts verliet haar en zij stond op en diende hen ...”

Mattheüs 8 : 15.

Het is opmerkelijk dat over de genezing van de schoonmoeder van Petrus weinig geprekeerd en weinig geschreven wordt. Is het wonder van deze genezing misschien te eenvoudig? Een mens is vaak zo groot, dat hij over het kleine heen kijkt en er geen erg in heeft hoe groot of het schijnbaar kleine is. En toch heeft de Heilige Geest drie maal de pen van een Evangelist gedreven om dit wonder te beschrijven.

Dit wonder is mede aanleiding tot een groot aantal wonderen in Kapernaüm bij de deur van het huis van Petrus.

Er staat in ditzelfde gedeelte dat hij velen de boze geesten uitwerpt en allen geneest die kwalijk gesteld zijn bij het vallen van de avond. Het loopt uit op een prediking van Hem, Die Jesaja heeft geprofeteerd als de Knecht des Heeren. Die onze krankheden op Zich heeft genomen en onze smarten heeft gedragen. En reeds in dit wonder wijst de Heilige Geest op Hem, Die is afgedaald in het sterfelijk bestaan van een zondaarsvolk als Borg en Zaligmaker om de ellende van dat bestaan teniet te doen.

Daarom is dit wonder niet gering. Het verkondigt de wondermacht van de Zoon des Vaders, Die herstelt wat door de zonde is verbroken. Hij herstelt de kwaal en Hij herstelt de dienst in het huis van Petrus. Zo wordt dit eenvoudige huis-discipelen zullen niet in paleizen gewoond hebben-vol van het onderwijs in Zijn wondermacht. En gelukkig die mens die in zijn leven door Gods genade de herstellende wondermacht van Gods Zoon heeft leren kennen.

Eerst wordt de kwaal hersteld. Christus gaat als gast het huis van Petrus binnen. Op deze Sabbath heeft Hij in de synagoge van Kapernaüm een bezetene genezen. In dit huis gaat zijn werk voort. Hij ontvangt niet allereerst, maar geeft! In de openbaring van Zijn wondermacht.

De schoonmoeder van Petrus ligt in de greep van de koorts. Lucas spreekt ervan dat zij met 'een grote koorts' bevangen is. Zij is er dus ernstig aan toe. In de koorts woelt de macht van de dood om het leven.

Sommigen denken hier aan een satanische macht, die achter deze koorts aanwezig is. Het woord 'bestrafen' zou eraan doen denken. Het is wel mogelijk, maar hier is in ieder geval de macht der zonde.

Gemakkelijk gaan we eraan voorbij, maar in de koorts spreekt het gevolg van de zonde. God heeft de mens niet geschapen om hijgend en afgetobd door de koorts op het ziekbed te liggen. Wij zijn als beelddraggers Gods uit Zijn Hand tevoorschijn gekomen. Door de zonde is de breuk met God, maar ook de ontluistering van het beeld.

Gods Zoon betoont Zich de machthebbende Redder en Zaligmaker. Hij weet van het schone verleden van Gods schepsel als de Gezondene des Vaders. Wat is het voor Hem geweest deze vernietiging en ontluistering te zien! Maar Hij treedt naar het Welbehagen des Vaders de zieke en de koorts tegen. Hij raakt de hand van Petrus' schoonmoeder en bestraft de koorts.

Voor Hem wijken de winden en de golven. Voor Hem gaat ook de koorts opzij en verliest de greep van de dood de macht. Zo weert Hij de macht van de zonde.

We denken er vaak niet aan, wat achter de ziekte ligt, die ons gevangen houdt. Hebben we Hem daarin wel eens nodig gekregen? Het grote levensherstel wordt alleen gekend, als we de grote schuld ten dode hebben leren kennen. Voor allen, die met die schuld voor God leren buigen, wordt Hij zo groot in wondermacht. Die ook Zijn herstellende kracht in dit leven openbaart.

Maar dan: De Zoon van God herstelt ook de dienst in Petrus' huis. Hier is een dubbelwonder. Zoals bij de storm op zee niet alleen de wind maar ook de golven stil werden, zo zijn ook hier de gevolgen van de koorts direct weggenomen. De macht des doods wijkt voor de macht des levens. Direct krijgt zij de krachten terug om te dienen. Zij gaat aanstonds hen dienen. Christus, Petrus en de andere discipelen worden door haar gediend. Christus doet een volkomen werk. Zijn arbeid moet voortgaan. Hij gaat de wil Zijns Vaders volbrengen als gehoorzame Borg van een zondaarsvolk. En nu wil Hij haar gebruiken in haar eenvoudig dienen tot de voortgang van Zijn werk. En dat dienen is er alleen door Zijn kracht en genade, vrucht van Zijn eigen werk.

Die dienst is een zalige dienst, zelfs op de laagste plaats hier beneden in het leven. Bent u er al jaloers op geworden om Hem zó te mogen dienen? Vergeet het niet: hier zijn de wonderen samengebonden.

Het gaat om de openbaring van Hem in Zijn herstellende wondermacht. Daarbuiten dienen we de zonde en onszelf.

De heerlijkste openbaring van Zijn wondermacht ligt in de hart-verandering. Dan leren we deze Koning te dienen en Zijn werk gaat voort tot eer van Zijn naam.

Ds. D. Slagboom.

Uit het land van de Bijbel

16

C. HET MAATSCHAPPELIJK LEVEN

1. Bronnen en putten (vervolg)

Van zulke bronnen met levend water is er sprake bij de "Siloa-bron" in Jeruzalem. We lezen in II Koningen 20 vs. 20, dat koning Hiskia de vijver en de watergang of tunnel gemaakt heeft en zo water in de stad bracht. Welnu, mag het antwoord van Christus aan de Samaritaanse vrouw: "Indien gij de gave Gods kent" ook voor u, lezer(es), de belangrijkste betekenis hebben gekregen in uw leven? Kent u dat "levende water"? Kent u die dorst ernaar?

Nóg wil de Heere dat levende water geven, om niet!

Daarom willen we nog iets schrijven over de "WATERVERKOPER", de z.g.n. "Sakkar". Deze trok met een paar ezels en wat waterzakken 's morgens vroeg naar de bronnen, keerde terug en ging naar de steden om het water te verkopen. Hij riep dan: "Komt, gij dorstigen, en drinkt!"

De waterverkoper droeg ook wel op zijn rug een leren zak of een lange kruik, van poreuze klei vervaardigd, zodat het water koel bleef. Het gebeurde ook wel, wanneer men geen drinkbakjes had, dat een wandelaar in een

Van de administratie

In de afgelopen periode hebben we f 1531,50 aan giften ontvangen, waarvan f 10,- via Ds. v.d. Ent en een gift van f 25,- voor de school in Dundas, terwijl 3 nieuwe abonnees konden worden ingeschreven. Hartelijk dank voor dit alles.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

1. In de beginne. De artikelen-reeks is ten einde. Ds. Hamstra, die deze verzorgde en indertijd college bij Prof. E.J. Young gelopen heeft, heeft toegezegd in een volgend nummer nog iets te zullen schrijven over deze professor.

Inmiddels is me wel gebleken, dat er belangstelling is voor de uitgave van de artikelen in boekvorm, inbegrepen het artikel dat nog moet komen. Er is nog gelegenheid zich voor een of meer exemplaren bij mij op te geven.

2. Ontmoetingsdag. We verwijzen naar het artikelje dat binnen in dit blad is te vinden. Zo langzamerhand nadert die dag. Laten we dus daarmee rekening houden, natuurlijk in afhankelijkheid van de zegen des Heeren.

B.

Een waterverkoper

straat, die zijn dorst wilde lessen, het hoofd achterover hield en dat zo de verkoper wat water goot in de mond, hetzij door middel van de tuit, hetzij met een dun straaltje. Soms kocht men van de waterverkoper de gehele voorraad en wel onder de voorwaarde, dat men daarvan ook gratis water zou uitdelen onder de behoeftigen. Worden we hiermede niet treffend gewezen op de heilrijke nodiging van het heil door de Heere: welke we lezen in Jesaja 55 vs. 1:

"O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk.

Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtiglijk naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen."

En die dorstigen laat de Heere niet staan, o neen! Dan leren zij wel dat zij zelf die dorst niet kunnen lessen.

Maar daartegenover komt de Heere zeker

waar te maken, wat Hij beloofd heeft in Zijn "Zaligsprekingen" en wel aan de armen van geest, aan de treurende (n.l. over hun zonden en die geen bestaan voor God hebben), aan de zachtmoedigen, aan die honger en dorsten naar de gerechtigheid. Lezer(es) kent u die ware dorst naar de Heere, zoals het gejaagde hert naar de frisse waterstromen? O, de Heere verkwikt de zulken. En eens zullen zij eeuwige lessing ontvangen uit het 'water des levens'. "Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet." (Openb. 21 : 6b.)

2. Het reizen in het Oosten.

Ja, dat was veel primitiever dan vandaag. Toen waren er geen goed onderhouden wegen; geen geriefelijke voertuigen. Ja, allerlei hinderpalen, zoals van rots- en steenblokken. Om hiervan een voorbeeld te geven, wijzen we op psalm 84. We lezen in vers 6 van de onberijmde psalm:

„Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is, in welker hart de gebaande wegen zijn". Het gebeurde wel eens, dat karavanen, die hun producten vervoerden in de rugzakken op hun beesten (kamelen), dat men wel eens in de ene zijde van zulk een zak wat stenen deed, om de zak in evenwicht te houden. Was dit niet meer nodig, dan wierp men die stenen weer weg. Maar die bleven dan ook daar liggen.

Zo gebeurde het ook wel, dat een boer bij het beploegen van zijn akker stenen vond en dan die wegwierp op de weg, welke langs zijn land liep.

Welnu! Vandaar lezen we in Jesaja 62 : 10: „Gaaf door, gaaf door, door de poorten bereidt de weg des volks; verhoogt, verhoogt een baan, ruimt de stenen weg". Hieruit blijkt wel, dat de wegen niet altijd regelmatig onderhouden werden.

Alleen wanneer een vorst zijn land bezocht, werden de wegen waarlangs hij reisde, goed gangbaar gemaakt. En dan denken we hier weer aan die bekende tekst uit Jesaja 40, de verzen 3 en 4, alwaar we lezen als een heenwijzing naar de komst van Christus in het vlees: „Bereid de weg des Heeren, maakt recht in de wildernis een baan voor onze God. Alle dalen zullen verhoogd worden en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden".

Voorts was het op reis gaan ook gevaarlijk ten opzichte van het overvallen worden van roversbenden. De weg van Jeruzalem naar Jericho was daarom heel gevaarlijk. We denken hier aan de gelijkenis van de „barmhartige Samaritaan".

Er was een man overvallen op de weg van Jeruzalem naar Jericho door zulk een roversbende. Zij hadden hem halfdood laten liggen na hun overval, zo lezen we. Nòch een voorbijgaande priester, nòch de Leviet ontfermden zich over het lot van deze man. Echter wèl de Samaritaan, die voorbijging. Diep bewogen over het deerniswaardige lot van deze stervende man, verzorgde hij hem reeds ter plaatse. Hij verbond zijn wonden en bracht hem in een herberg, waar hij hem op zijn kosten verder liet verzorgen. Ja, zelfs zo zorgvol, dat hij de verdere kosten beloofde te vergoeden aan de waard van de herberg. Ja, met recht was deze zo treffende handeling een diep beschamende les!

We keren weer terug tot het primitieve reizen destijds voor de Oosterling. Hebben we het gehad over „kamelen" als reisdieren, we willen ook nog even wijzen op de „ezel" als reisdier. We denken hierbij aan de ezel van Bileam;

Zo lezen we ook van de profetie van Zacharia in hoofdstuk 9 vers 9 over Christus' komst: „Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich gij dochter Jeruzalems! Zie, uw Koning zal u komen, rechtvaardig en Hij is een Heiland; arm, en rijdende op een ezel en op een veulen, een jong der ezellen".

En we weten, dat deze profetie vervuld is bij de intocht van Jezus in Jeruzalem, waar Hij in de tempel ging en die reinigde van de „wisselaren".

Het rijden per paard werd eerst in Israël ingevoerd tijdens de regering van Salomó. Wel had Egypte veel eerder het gebruik van paarden en ruiters. Denk aan de doortocht van Israël door de Rode Zee.

Thans nog een en ander over een „overnachting" voor reizigers, die in de avond een

onderdak zochten. Daartoe was een z.g.n. „Chan" of „karavansera" een welkomé gelegenheid. We hebben daarover al iets verteld in onze 3e les destijds. Ook over de „ontvangst" van de gasten.

Zó was er op de binnenplaats, waar enkele palmbomen stonden, ruime gelegenheid om de beesten te doen drinken uit een overdekte bron. Daaruit konden ook de gasten hun lege waterzakken weer van fris water voorzien, alsook dus bij hun vertrek voor de lastdieren.

Er waren ruimschoots vertrekken voor de reizigers en stallen voor hun lastdieren. Boven de poort woonde de waard van de herberg zelf.

We denken hier onwillekeurig aan de grote teleurstelling voor Jozef en Maria bij hun aankomst in Bethlehem met het Kindeke, toen zij vernamen, dat er voor hen geen plaats meer was in de herberg.

Ja, welke een diepe vernedering voor Jezus Zelf!

„Hij is gekomen tot het Zijne... en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen". Dat leert Gods kind met diepe schaamte verstaan!

Maar... zo is er voor Christus geen plaats in de wereld. Ook niet in de gezinnen, zelfs niet in de z.g.n. „christelijke" gezinnen! Maar wèl plaats voor de wereldse begeerlijkheden, voor allerlei pseudo-godsdienst, zoals Christus Zelf verklaarde met de woorden: „Alsdan, zo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie, hier is de Christus of daar, gelooft het niet".

En hoe is dat bij ónszelf? Ach, van nature òók geen plaats voor de Heere en Zijn dienst, welke toch een „liefde-dienst" is!

En hoe is dat bij Gods kinderen zelf? Ach, bij henzelf ook niet en niet na ontvangen genade!

Maar hoe groot is telkens weer die opzoeken-de liefde van Hem!

Dan moet Gods kind instemmen met de dichter van psalm 103:

„Hij handelt nooit met ons naar onze zonden;

Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden,

Hij straft ons, maar naar onze zonden niet".

Ja, dan wordt het weer zo'n wonder, dat Hij telkens weer in Zijn trouw plaats maakt voor Hemzelf!

D.V. volgende keer willen we een en ander zeggen over de „Voorloper" en „Lastdrager", die met het „reizen" verband hebben.

Dr.

v.L.

Ontmoetingsdag te Sliedrecht

D.V. zal er op zaterdag 28 april a.s. weer een ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand worden gehouden en wel in het kerkgebouw van de Chr. Geref.kerk Sliedrecht-centrum.

Het programma ziet er als volgt uit.

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. G. Blom van Meerkerk

spreker: Ds. P. den Butter van Middel-

harnis

slotwoord: Ds. G. Bouw van

Scheveningen

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: Ds. P. Roos van Utrecht-Noord

spreker: Ds. H.C. van der Ent van

Dordrecht-centrum

slotwoord: Ds. M.C. Tanis van

Sliedrecht-centrum.

Allen worden uitgenodigd om bovengenoemde dag te noteren om dan D.V. naar Sliedrecht te gaan. Sliedrecht-centrum heeft een heel ruim kerkgebouw. De weg naar Sliedrecht is gemakkelijk te vinden.

Op zo'n ontmoetingsdag worden we weer opgewekt om het pand dat de Heere ons heeft toebetrouwd te bewaren. En menigeen bewaart een goede herinnering aan voorgaande ontmoetingsdagen vanwege de vriendschapsbanden die er gelegd of vernieuwd werden.

We hebben elkaar nodig bij de behartiging van hetzelfde doel. We denken aan Paulus die moed greep toen hij op weg naar Rome de broeders ontmoette.

B.

De orde des hells

7

De Heiligmaking

Het grote doel

Schepping en herschepping hebben maar één doelstelling, en dat is: de verheerlijking van Gods naam!

Deze doelstelling kan alleen worden bereikt in de weg van de heiligmaking. Alleen in de weg van heiligheid kan een Drieëinig God worden verheerlijkt. Bekend is het woord: "Zijt heilig, want Ik ben heilig", en "zonder heiligmaking kan niemand de Heere zien". Heere zien".

Het verlossingswerk van Christus spitst zich daarom toe, niet alleen op de rechtvaardigmaking, maar vooral op de heiligmaking! Het scheppingsdoel moet weer worden hersteld.

Wij lezen in onze catechismus: "Dat Christus, nadat Hij ons met Zijn bloed gekocht en vrijgemaakt heeft, ons ook door Zijn Heilige Geest tot Zijn evenbeeld vernieuwt, opdat wij ons met ons ganse leven Gode dankbaarheid voor Zijn weldaden bewijzen en Hij door ons geprezen worde".

Hoe groot in betekenis is dus de heiligmaking!

Is de rechtvaardigmaking een rechterlijke vrij spraak, de staat van ons leven betreffende; de heiligmaking is het heiligende werk des Geestes in de mens tot een juiste richting van de stand van ons leven. De aanvang van dit heiligende werk moeten wij zoeken bij de wedergeboorte, uitkomende in de bekering. De voortgang en verdieping van dit heiligende werk zien wij na de rechtvaardigmaking in het stuk der heiligmaking, ook wel de dagelijkse of voortgaande bekering genoemd.

Door Christus bloed gekocht, vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods, worden Gods kinderen geroepen in heiligheid voor God te leven al de dagen van hun leven.

Dit wordt dan de oprechte keuze van het leven.

Wordt deze keuze niet gekend, dan wordt het nieuwe leven gemist. Alle leven uit God richt zich tot God en openbaart zich in de keuze om heilig te leven vóór God!

Het kleine beginsel

Is het dan mogelijk om heilig zonder zonden voor God te leven? Lezen wij deze vraag in het licht van Schrift en belijdenis, dan geven Schrift en belijdenis daarop een ontkennend antwoord.

"Het goede dat ik wil, zegt Paulus, doe ik niet, en het kwade, dat ik niet wil, doe ik". Jacobus spreekt over een dagelijks struikelen in vele dingen. Heel de Schrift doet ons telkens weer horen de klacht van Gods kinderen over hun dagelijkse zonden.

Onze belijdenis zegt in zondag 44: "de allerheiligsten, zolang zij in dit leven zijn, hebben maar een klein beginsel dezer gehoorzaamheid, doch alzo, dat zij met een ernstig voornemen, niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden Gods beginnen te leven". Hier staat het kleine beginsel tegenover het ernstige voornemen.

Dit tekent heel de weg der heiligmaking als een weg van permanente strijd. De strijd tussen oude en nieuwe mens; zonde en genade; vlees en geest. In deze strijd horen wij de apostel Paulus uitroepen "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Zo maakt beleving van de heiligmaking nooit groot, maar wel klein!

Zo brengt beleving van het stuk der heiligmaking telkens weer tot beleving van het stuk der ellende om in de verdiepte beleving daarvan Christus als noodzakelijk te kennen, niet alleen tot rechtvaardigmaking; maar ook tot heiligmaking, ja tot een volkomen verlossing!

Christus onze heiligmaking

Wanneer de apostel Paulus het "ik ellendig mens" laat horen, dan laat hij daarop volgen: "Ik dank God, door Jezus Christus onze Heere".

Deze dankzegging is de dankzegging van heel de kerk, die in Christus haar heiligmaking leert zoeken en vinden. Leven uit Hem betekent dan ook de ware heiligmaking.

"Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen".

Johannes zegt het zelfs zó: "Een iegelijk, die in Hem blijft, die zondigt niet, en een iegelijk, die zondigt, heeft Hem niet gezien, en Hem niet gekend". 1 Joh. 3 : 6.

Deze levensgemeenschap met Christus kan alleen door het geloof, onder de bediening van de Heilige Geest biddend worden geleerd. Het voornaamste stuk der heiligmaking wordt door onze catechismus dan ook het gebed genoemd. Iemand heeft eens gezegd: "de grootste bedelaar aan de troon der genade is de beste priester aan het reukaltaar der dankzegging". In ps. 119 wordt ons zulke een bedelaar getekend: "Heere, Gij hebt geboden, dat men Uwe bevelen zeer bewaren zal; Och, dat mijne wegen gericht werden om Uwe inzettingen te bewaren" ps. 119 : 4 en 5.

Verhoring op dit gebed moeten wij zoeken in het werk van Christus en in de Geest van Christus.

't Werk van Christus is volmaakt!

Aan al de geboden Gods heeft Hij voldoening gegeven. Gerechtigheid en heiligheid heeft Hij verdiend voor al Zijn volk.

Als vrucht van dat volmaakte werk van Christus werkt de Geest van Christus vernieuwing van binnen, heilighedsdrang en heilighedsbeleving.

Daar komt een ander leven.

Daar komen goede werken, uit een waar geloof, naar Gods wet en tot Gods eer. Zelfs spreekt onze catechismus over de verzekering des geloofs uit de vruchten der heiligmaking. Beleving van deze verzekering kan alleen worden geleerd in geloofsgemeenschap met Christus: "ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij".

Alle grond in eigen werk valt hier buiten.

Onze belijdenis zegt: "Voorts, al is het, dat wij goede werken doen, zo gronden wij toch onze zaligheid niet daarop, want wij kunnen geen werk doen, of het is besmet door ons vlees en ook strafwaardig; en al konden wij er één voortbrengen, zo is toch de gedachtenis van één zonde genoeg, dat het van God zoude verworpen worden. Alzo dan zouden wij altijd in twijfel staan, herwaarts en derwaarts drijvende, zonder enige zekerheid, onze arme consciëntien zouden altijd gekweld worden, indien zij niet steunden op de verdiensten van het lijden en sterven van onze Zaligmaker". Art. 24.N.G.B.

Bewaard in de kracht Gods

Bij alle strijd op de weg der heiligmaking staat alleen in Christus de zekerheid van de overwinning. Al Gods kinderen, worden in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd.

Dan kunnen David, Petrus of anderen van Gods kinderen wel vallen; er kan zijn een "achteruitgang in het genade-leven; zo ver kan het zelfs komen, zegt onze belijdenis: "dat de oefeningen des geloofs voor een tijd worden verbroken, dat de consciëntie zwaarlijk wordt verwond, dat het gevoel van genade te bezitten voor een tijd verloren gaat, totdat hun, wanneer zij door ernstige boetvaardigheid op de weg wederkeren, het Vaderlijk aangezicht Gods opnieuw verschijnt". D.L. V. 5.

Hier valt alleen in vrije genade, in God Drieëinig te roemen en wij besluiten: deze leer wordt wel van het vlees niet begrepen, en wordt van de satan gehaat, van de wereld bespot, van de onervarenen en schijnheiligen misbruikt en van de dwaalgeesten bestreden; maar de Bruid van Christus heeft haar altijd als een schat van onwaardeerbare prijs, zeer tederlijk bemind en standvastiglijk verdedigd. En dat zij dit ook voortaan doe, zal God bezorgen; tegen dewelke geen raad geldt, noch enig geweld iets vermag.

Welke enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, zij eer en heerlijkheid in eeuwigheid. Amen". D.L. V. 15.

M. Baan.

Vragen rondom het levenseinde

5. Zinloos lijden?

Een eerlijke beoordeling van het standpunt van ieder, die euthanasie voorstaat, is uiteraard geboden. Alle voorstanders mogen we niet over één kam scheren. Hun motieven zijn niet altijd hetzelfde en het zou ook onbillijk zijn ieder dezelfde consequentie toe te schuiven. Het maakt wat dat betreft verschil of iemand voorstander is van euthanasie bij kinderen, die met veel gebreken geboren worden - zoals de softenon baby's - of dat iemand deze toe begeert te passen bij een stervende na een lange en uitzichtloze weg. Laat niemand bang zijn dat

ik dat laatste wil verdedigen, maar het motief waarom is toch anders. Principieel is er geen verschil. Telkens is er zonde tegen het gebod. Niettemin blijft er onderscheid in de beweegredenen.

Zo zijn er, die alleen euthanasie willen toestaan, wanneer het "verkorting" van lijden zal betekenen. Zo zou dus aan het lijden van ongeneselijke patienten in een bepaald stadium, waarin geen verbetering meer te verwachten is, een einde gemaakt worden. We beseffen het dat we in het voorstellen van dit motief al de taal van de voorstanders spreken. We weten het dat de term: "een einde maken aan het lijden" terecht bij ieder, die naar Gods Woord begeert te leven, protest oproept. Al zou het slechts maar zijn omdat alléén de ware christen door de dood heen van alle lijden verlost wordt. Die God niet vreest gaat groter lijden tegemoet. Helaas zijn er veel, die dat niet meer zo hardop durven zeggen. Het eeuwig straflijden schijnt voor velen ook op het erf van de kerk een soort Middeleeuwse voorstelling te worden...

Toch... staat dit motief nu wel zóvóór van ons af? Eerlijk gezegd; mensen, die er niet aan denken over euthanasie te praten in een geval van langdurig lijden van familie of vrienden, hoor je toch vaak zeggen: hoe lang moet het nog duren? De verzuchting: moet hij of zij nu nog langer lijden? hoor je ook in onze kringen. Ik wil zelfs niet altijd zeggen, dat deze trouwens altijd hetzelfde is bedoeld. Ik heb wel eens gehoord van een kind van God, die dat zo zuchtte voor zijn vriend in de zin van: Heere, geef maar dat hij spoedig het lijden te boven mag zijn. Ik zou zulke uitdrukkingen niet te veel willen becritisseren. Voor het overige, zult u zeggen, is het een heel menselijke zaak. Als u dat dan maar heel duidelijk is! Dan zullen we misschien begrijpen dat we dit motief nader moeten bezien. Men prijst het immers aan als een daad van liefde tot de naaste, als we in bepaalde situaties iemand zoals men dat tegenwoordig noemt "de gelegenheid geven om te sterven".

Op weg naar het "recht" voor dit motief?

Het beroep op zinloos lijden voor de toepassing van euthanasie is niet van vandaag of gisteren. Vroeger kwam het al voor dat soldaten op het slagveld, die zeer ernstig gewond waren en van wie geen verwachting meer kon zijn voor herstel, ná de slag het leven werd ontnomen. Men beriep zich dan ook op de verkorting van hun lijden.

We zullen begrijpen dat in onze tijd dat beroep op verkorting van "zinloos" lijden steeds sterker wordt gehoord. De reden daarvan behoeven we hier niet uitvoerig te zeggen. We hebben in één van de voorgaande artikelen al gezien dat de verbetering van middelen én verpleging van ernstige patienten vaak een langduriger ziekbed meebrengt. Dat strijdt niet met de belijdenis van Gods Voorzienigheid. Integendeel, ook over die middelen en het gebruik daarvan gaat de voorzienigheid van God! Zo zullen we eerder te maken krijgen met langdurige lijdenssituaties. In zulke situaties spreekt men tegenwoordig veel over het "goede" - zelfs het nodige - van een ingreep met toestemming van de betrokkene. Het is te vrezen dat meerderen dit eigenlijk al in wezen hebben aanvaard, al zullen ze het niet allemaal zo uitspreken.

Wat ik meer vrees is dat dit motief straks officiëel aanvaard wordt. We zijn er, ben ik bang voor, naar op weg. Denk eens aan de geruchtmakende zaak van euthanasie, die toen nog een groot deel van Nederland deed huiveren, n.m.l. die voor de rechtbank in Leeuwarden is geweest, begin 1973. De Noordwolder vrouwelijke arts had actieve euthanasie op haar moeder toegepast. Zij deed het naar haar zeggen ook om haar moeder "te verlossen uit het 'zinloos' lijden". "Verlos mij uit deze hel" moet die moeder gezegd hebben. Nu gaat het mij om een oordeel dat door de rechtbank is overgenomen n.m.l. van de getuige-deskundige arts en van de inspecteur van volksgezondheid. In dat oordeel staat dat de gemiddelde medicus in Nederland het niet meer als juist aanvaardt dat het leven van een patient tot het bittere einde gerekt wordt. Er zijn uiteraard voorwaarden voor de gevallen waarin dat geldt. In dat bedoelde oordeel wordt gesproken van patienten, die door ziekte en ongeval ongeneselijk zijn of die medisch als ongeneselijk zijn aan te merken

en voor wie het lichamenlijk of geestelijk lijden ondragelijk is, terwijl dan tenslotte de stervensperiode naar medisch oordeel moet zijn ingegaan of zich hebben aangevuld. Ik kan erbij voegen dat de rechtbank maar niet alleen dit oordeel overnam maar het zelfs nog heeft vermeerderd door te stellen dat voor de mogelijkheid van een "zachte" dood ook patienten in aanmerking komen die al lange jaren een zodanig geestelijk en lichamenlijk lijden hebben als eerder omschreven.

Het is hier duidelijk. Het beroep op euthanasie vanwege "zinloos" lijden is er niet alleen maar wordt ook nog door een rechterlijke instantie overgenomen. Zo gaat dit motief een norm worden, terwijl de wet het officieel nog verbiedt.

We hebben dezer dagen kunnen lezen van een ander geval van euthanasie, dat voor een rechtbank diende. Donderdag 17 februari werd 6 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf geëist met 2 jaar proeftijd tegen een psychiater in Haren. Zij had haar vriendin, die haar meermalen gevraagd had haar "te helpen" zes ampullen morfine ingespoten. Deze leed aan multiple sclerose in een vergevorderd stadium en kon alleen haar rechterarm nog gebruiken.

Voor ons onderwerp is het van belang, wat de officier bij zijn eis overwoog. Hij vroeg enerzijds bovengenoemde straf op grond van art. 293 van het wetboek van strafrecht. Dat spreekt van het strafbaar zijn van iemand die een ander op zijn uitdrukkelijk en ernstig verlangen van het leven berooft. Anderzijds betoogde hij dat er nog steeds geen wettelijke regels over euthanasie bestaan. Deze regels moeten door de wetgever worden geformuleerd. Aan de éne kant lijkt het dat deze officier van justitie zomaar niet de wettelijke normen opzij wil zetten, aan de andere kant vraagt hij om een nieuwe norm. De vraag, wat de rechtbank voor vonnis zal uitspreken zullen we wellicht ondertussen beantwoord zien. 1 maart zou nml. de uitspraak zijn. Dan zullen we ook weten of het weer een stapje verder is naar het "recht" om dit motief te laten gelden.

Voorlopige beoordeling

Een voorlopige beoordeling mag hier wel gegeven worden. De twee bovengenoemde gevallen bewijzen zichzelf in het licht van het gebod des Heeren. Al wordt het wetboek van strafrecht nog zo aangepast, we moeten blijven zeggen: tegenover Gods Wet is dit zonde. Het gaat hier om levende mensen, die tegen Gods wil door het ingrijpen van anderen het leven ontnomen is. Al het water van de zee wast dat niet af.

Maar deze voorbeelden, vooral het eerste, tonen bovendien aan hoe moeilijk hanteerbaar het argument van het zgn. „verlossen uit het lijden is". Zonder dát zou toch het gebod er tegen getuigen. Niettemin is het goed er op te wijzen, hoe gevaarlijk het is hierin een motief te zoeken.

De vraag kan hier gesteld worden: is er geen groot gevaar dat het beroep op het langdurige lijden toch wezenlijk een beroep op iets anders is? Is het vaak niet zo dat veelmeer het niet langer afhankelijk willen zijn van anderen een grotere rol speelt? In verband daarmee kan ook gevraagd worden: wat wordt hier onder lijden verstaan? Is het niet zo dat in het oordeel van de getuigedeskundige arts enz. voor de rechtbank in Leeuwarden de uitdrukkingen: lichamenlijk en geestelijk lijden zoveel kunnen inhouden als men maar wil? En wanneer is het voor de patient ondragelijk?

Ik weet het: men zal er op wijzen dat tenslotte door een aantal deskundigen beslist wordt. De veroordeelde psychiater uit Haren had het probleem, volgens het dagbladverslag ook besproken met collega-artsen, een apotheker en een predikant. Nu is zo'n gesprek tevoren al veroordeeld om dat het gaat over een zaak die duidelijk verboden wordt in Gods Woord. Maar daarbuiten blijft er ook ónbehagen over, omdat de maat van het lijden toch subjectief beoordeeld wordt en — het moet gezegd worden — omdat veler ethisch standpunt tevoren al vast staat: men wil meer ruimte voor euthanasie.

Eén ding hebben we nog buiten beschouwing gelaten nml. de vraag: kunnen we zó, zoals de voorstanders van euthanasie doen, van „zinloos" lijden spreken? Maar die vraag vereist een bespreking apart! We hopen er de volgende keer iets van te mogen schrijven.

D. Slagboom.

Nederlands Artsenverbond

Het Nederlands Artsenverbond, dat tot doel heeft het behoud en herstel van een objectieve medische ethiek, gebaseerd op het principe van de eerbiediging van het menselijk leven, bestond in november 1982 tien jaar. O.a. werd bij die gelegenheid besloten, het informatie-bulletin van het verbond, waarvan inmiddels negen jaargangen waren verschenen en dat steeds meer het karakter van een tijdschrift had gekregen, officieel om te zetten in een tijdschrift voor medische ethiek, om daardoor tegemoet te komen aan de behoefte aan goede voorlichting over medisch-ethische problemen voor een bredere kring dan de eigen leden. Het tijdschrift "Vita Humana", waarvan de titel is ontleend aan de lijfspreuk van het Nederlands Artsenverbond "Vita Humana Semper Verenda" (het menselijk leven dient altijd geëerbiedigd te worden), verschijnt viermaal per jaar.

We ontvingen de eerste twee nummers van dit tijdschrift. We hebben er met veel belangstelling kennis van genomen. We horen daarin een principieel geluid en dat doet ons natuurlijk goed. De artikelen lenen er zich niet voor om ze in ons blad te bespreken, omdat het gaat over een terrein waarop onze lezers in het algemeen niet thuis zijn. Maar we nemen toch ook weer wel aan, dat er onder onze lezers zijn met wie dat wel het geval is. Daarom maken we melding van het tijdschrift. Men kan zich als abonnee opgeven bij het redactiesecretariaat van "Vita Humana", Straatweg 220, 3621 BZ Breukelen. Een abonnement kost f 20,- per jaar.

De redactie wordt gevormd door Jhr. J.A. van der Does de Willebois te Utrecht, Prof. Dr. G.A. Lindeboom te Amsterdam, Mevr. M.M. Plomp-van Harmelen te Breukelen en Dr. J.G. Verhoeven te Utrecht. Medewerkers zijn Mr. Dr. A.J. Colijn, jurist, te Lisse, Jhr. Dr. A.E.M. van der Does de Willebois, zenuwarts, te Bilthoven, P. Hintzen, journalist, te Wassenaar, Dr. S. Meijers, Ned. Herv. predikant te Leiden en A.Th. van Thiel, vrouwenarts, te Hengelo.

B.

Voor de Jeugd

Het Zonnekind 74

Beste jongelui!

"En het geschiedde daarna, dat hij een vrouw lief kreeg aan de beek Sorek, welker naam was Delila. Toen kwamen de vorsten der Filistijnen tot haar op, en zeiden tot haar: Overreed hem, en zie waarin zijn grote kracht zij, en waarmee wij hem zouden machtig worden en hem binden om hem te plagen; zo zullen wij u geven een iegelijk duizend en honderd zilverlingen."

Richt. 16 : 5, 6.

Hoe lang Simson met deze vrouw Delila samengewoond heeft, ik weet het niet precies. Het is op alle manier langer geweest dan een week, ik vermoed zelfs van een hele tijd. Wat er van dag tot dag in die verhouding gebeurd is, daar gaan we nu maar niet over denken. Dit staat wel vast dat "de gemeenschap der heiligen" door hen beiden niet beoefend is. Want die vrouw was geen heilige, integendeel. En al was Simson door genade het wel, hij heeft bij haar niet als een heilige ingewoond. En dan is het altijd weer van tweeën één: Of je leeft in de vreze des Heeren zoals het de heiligen betaamt, of je leeft in de zonde, en dat draagt nergens in Gods Woord, Gods goedkeuring weg. Simson viel voor de zoveelste keer in zijn leven weer in de zonde, en hij leefde er nog in ook. Dat kan soms wel een lange tijd duren. Zij kunnen er wel niet blijvend in leven, maar er wel een lange tijd in blijven leven. Dat kun je b.v. ook zien in het leven van David en Salomo, toch heus niet de eersten de besten in de bijbel. Denk maar aan David tijdens zijn verkeer in het filistijnse land, een jaar en vier maanden. Denk ook maar aan zijn zonde met Bathseba, hoe lang heeft hij toen niet geduurd, voor hij weer op zijn plaats kwam. Zo ook met Salomo. Hij begon zo mooi en het liep af op een manier dat je haast aan hem zou denken dat hij die genade uiteindelijk niet overheersend zou zijn geweest.

Dit is wel zeker, dat als men als een kind van God langere of kortere tijd in de zonde leeft, dat men dan geen leven aan zijn ziel heeft. En de Heere is van dat alles geen ledig Toeschouwer. Want het is en blijft waar:

*Gij, Gij waart hun lot
Hun vergevend God.
Schoon z'ook om hun zonden
Straffen ondervonden.*

Gods kinderen zondigen niet goedkoop. Dat heeft ook Simson ervaren. En een ieder die het leven kent, krijgt in zijn leven daar ook iets van te beleven. Weten jullie daar ook van? Want dan is het een bewijs dat God Zich nog met je bemoeit. En dan hoor ik iemand zeggen, die verstand van zaken heeft:

*Hij handelt nooit met ons naar onze zonden
Hoe zwaar, hoe lang wij ook Zijn wetten schonden.
Hij straft ons wel, maar naar onze zonden niet.*

Daar kan ik hartelijk mee instemmen. Want indien de Heere dat zou doen, niemand die leeft, zou nog één ogenblik kunnen bestaan. We zouden allemaal voor eeuwig moeten vergaan. Er is er maar Eén geweest die God gestraft heeft, met een straf zoals Zijn volk die verdiend heeft. En dat is de meerdere Simson, de Heere Jezus Christus, de Sterke God, de grote Held, Die al het oordeel gedragen heeft. Kennen jullie Hem? Want dit is het eeuwige leven, heeft Hij zelf gezegd, dat zij U kennen de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt. Joh. 17 : 3.

Daar Simson langere tijd met die vrouw verkeerde, begon dat in de omgeving op te vallen. Jullie begrijpen wel hoe dat gaat. Je leeft nu eenmaal niet alleen in de wereld. En als je dikwijls op hetzelfde adres komt, vooral wanneer dat een vrouw betreft, dan komen er praatjes. De mensen praten nu eenmaal graag, vooral wanneer het over dergelijke zaken gaat. Het is met praatjes zo, dat ze steeds verder gaan. Je moet daarom erg voorzichtig zijn met praatjes. Maar je moet er ook geen aanleiding toe geven. En dat heeft Simson helaas wel gedaan. Het ging zelfs zover dat het doordrong tot in de paleizen van de vorsten der Filistijnen toe. Die hoorden dat Simson met Delila samen woonde-leefde.

Delila was hen bepaald niet onbekend. Zij leefde in het grensgebied van het Filistijnse land. Daar is ook nog over na te denken. Want het wonen op een grens heeft altijd een gevaarlijke kant. Je kunt dan twee kanten uit. In dit geval naar de kant van de Filistijnen en naar de kant van het volk Israël. Het is zo ongeveer op de grens tussen kerk en wereld. Heel veel mensen wonen daar. Zij kunnen alle kanten uit. Vandaag leven ze in de wereld en morgen gaan ze naar de kerk of omgekeerd.

Zo was het ook met Delila. De geschiedenis leert ons dat ze net zo vertrouwd was met de vorsten van de Filistijnen, als dat ze het met Simson was.

Vanwege haar vertrouwd zijn met die hoge lieden, want dat zijn vorsten toch, kreeg ze op zekere dag bezoek van hen. 5 Vorsten kwamen op bezoek. Geen kleinigheid. Het waren vorsten respektievelijk van Gaza, Asdod, Ekron, Askelon en Gath.

Het staat allemaal zo heel eenvoudig in de bijbel: "Toen kwamen de vorsten der Filistijnen tot haar op". Doch dat dit een hele gebeurtenis geweest is, kunnen jullie nu wel begrijpen. Veronderstel eens dat je op zekere dag 5 koningen op bezoek zou krijgen. Het is haast niet voor te stellen.

Doch deze eer viel Delila te beurt. Ze is daar natuurlijk beslist mee ingenomen geweest. Die vorsten hebben het heel voorzichtig ingekleed. Want Simson had die vrouw lief en ze zullen natuurlijk verondersteld hebben dat de liefde wederzijds geweest is. En dan moet je altijd voorzichtig zijn. Vooral als je met plannen rondloopt zoals deze vorsten.

Wij staan achter de geschiedenis. Wij weten wat zij van plan waren en hoe alles afgelopen is. Maar als je midden in de geschiedenis staat kun je van te voren nooit weten hoe het uitloopt.

Ze begonnen natuurlijk met zich voor te stellen. Ze hadden gehoord dat ze nogal op de voorgrond leefde met die Simson. Dat was die sterke man. Ze wilden het nog wel eerlijk bekennen ook: Hij was de schrik van de Filistijnen. Een man waar je respekt voor

hebben kon. Een man waar je mee uit moest kijken. Ze hebben vast gezegd dat je er beter mee kon eten dan vechten. Zulke woorden streelden natuurlijk Delila. Want zulk een man was haar vriend. De vleierende woorden van deze hoge heren deden haar goed. En dat hadden die vorsten nu net nodig. Want de snoodheid van hun plannen mocht niet openbaar komen. Daarom hebben ze niet rechtstreeks gezegd dat het hun bedoeling was om Simson te doden. Neen dat kwam later wel. Voorzichtig aan! De duivel, want die staat op de achtergrond al zie je hem dan niet in levende lijve - of wel? - heeft voor deze keer geen haast. Hij heeft al zo menigmaal misgerekend, hij zal het nu beter doen. Althans, dat denkt hij. Doch de duivel rekent ook nu weer buiten God. En daarom zal ook nu zijn rekening weer blijken een misrekening te zijn. Doch dat zal hij ook nu weer met schade en schande moeten leren, zonder ooit wijs te worden.

"Zij zeiden tot haar: Overreed hem, en zie waarin zijn grote kracht zij, en waarmee wij hem zouden kunnen machtig worden en hem binden om hem te plagen;" Na hun vleierende woorden over de kracht van Simson, willen ze van die vrouw, die zo nauw met hem omgaat, proberen te weten te komen, waar Simson toch die grote kracht vandaan haalt. Hij moet op de een of andere manier wel een geheime bron hebben waaruit hij zijn krachten put. Dat had Simson ook. Doch waar die bron zich bevond, was voor hen een vraag. En misschien was dat voor die vrouw ook wel een vraag. Maar zij moest dan toch maar proberen om het aan de weet te komen. Zij zouden het ook graag willen weten. Daar zou voor hen misschien een mogelijkheid in zitten om Simson ook eens te sterk te worden. Hij was al zo menigmaal hén de baas geweest en zij wilden nu de rollen wel eens omgekeerd zien. Daar zat op zichzelf toch geen kwaad achter, om te weten hoe zij hem zouden kunnen binden, om hem dan te plagen. Het lijkt er wel op of zij in hun voorstel, met Simson een spelletje willen spelen. Dat mag toch wel? Dus Delila, probeer het eens. En je zult er geen spijt van hebben. Want we zullen je nog goed belonen ook. Want je krijgt van een ieder van ons duizend en honderd zilverlingen. Dat is vijf maal elf honderd zilverlingen. Samen 5500 zilverlingen. Zegge en schrijven: vijf en vijftig honderd zilverlingen. Het is toch niet te versmaden.

Niemand zal kunnen zeggen dat het voorstel van deze hoge heren niet aantrekkelijk was. Dat moet je aanvoelen. Het zijn vijf vorstelijke geschenken. En dat zegt nog meer dan dat je van een gewoon iemand een geschenk krijgt. Daar kun je op zich nog wel blij mee wezen, maar als het je door koningen zo maar wordt aangeboden, je zou er in deze tijd beslist de voorpagina van de krant mee halen. Doch daar mik ik nu niet op. Ik ben al blij als het geschrevene een plaats in jullie hoofd en hart krijgt als stof ter overdenking. We gaan dan de volgende keer verder. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Uitgeverij Van den Berg b.v.,
Zoutverkoperstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht,
tel. 078 - 100911

Bijbellezingen van Isaac da Costa.

Met belangstelling hebben we kennis genomen van het eerste deel Oude Testament van de Bijbellezingen, die Da Costa indertijd gehouden heeft. Het is de bedoeling dat ook de andere delen - twee van het O.T. - volgen. L.M.P. Scholten schreef een lezenswaardige inleiding van ongeveer 50 blz., de aantekeningen meegerekend. Daardoor krijgen we zicht op het leven van Da Costa, van zijn afkomst enz.

Hij begon op 21 oktober 1824 in zijn woning met huisgodsdienst oefeningen, meestal in de vorm van de uitleg van een hoofdstuk van de Schrift, voor zijn vrouw, huisgenoten en vrienden. Er kwamen rijken en armen, geleterden en meer onkundigen, jaren achtereenvolgende, week aan week. Een van de meest trouwe bezoekers J.F. Schimsheimer maakte thuisgekomen aantekeningen. Aan hem is het te danken, dat de bijbellezingen na de dood van Da Costa in druk konden verschijnen.

Da Costa heeft in de loop der jaren vele

Schriftgedeelten behandeld. Hij heeft dat op een treffende wijze gedaan. Hij had inzicht in de Schrift als iemand die door de Heere Zelf onderwezen is. We kunnen daarom de lezing van harte aanbevelen.

We willen een klein gedeelte weergeven om te laten zien hoe Da Costa sprak. In een lezing over Numeri 11 : 26-29 gaat over Eldad en Medad. Aan het einde sprak hij als volgt: Eldad en Medad profeteerden bij hun aanstelling; daarna niet meer. Het teken gaat voorbij, de zaak blijft. De wijding is slechts voor eens, het werk, de bediening is voor altijd. Het was hier het doel niet om enkel hymnen en psalmen en Goddelijke woorden uit te spreken, maar om Mozes te helpen in het dragen zijner lasten. Zo was het ook na het Pinksterfeest; toen gingen de vlammen allengs over tot bestendige warmte en gloed; trouwens een kolenvuur zonder vlam is het meest heetst en het duurzaamst.

En nu, nog eens, in welk een tijd gaf God Zijn Geest aan de oudsten van Israël? Toen alles in orde was, en effen toeging, toen allen in het geloof stonden? Neen, maar te midden van de murmurering des volks en de eis om het tegenovergestelde van de Geest, om vlees! Hoe wonderlijk zijn toch Gods wegen! Wanneer de zaken in orde schijnen, dan komt veelal plotseling Gods oordeel. Jeruzalem werd juist toen het Joodse volk in zijn hoogste bloei was, door de Romeinen belegerd en verwoest. Ook thans ontwikkelt zich de wereld altijd meer tot uitwendige bloei, en tot oordelen. De gehele wereld vormt zich tot één waterweg, tot één rijweg, tot één stoomweg, en tot duizend heerlijkheden daarbij. Waartoe? Om er God mede te verheerlijken? Neen, maar om zich er zelf mede te verheerlijken; daarom haast zij zich zelf tot haar oordeel. Uitwendige bloei vrijwaart niet voor Gods oordeel; uitwendig verval ontheft ons niet van Gods zegen. Het zij ons tot een troost bij het diep verval der kerk. Zo grof kunnen de ongelovigen het nooit maken, dat er geen plaats meer zou zijn voor de uitstorting van Gods Geest. Zie het hier; temidden van de grofste lust, de begeerte om zich met vlees te verzadigen, geeft God Zijn Heilige Geest, en zij die de Geest ontvingen, waren in de grond niet beter dan de overigen. Och wachten wij ons toch van de dwaling, alsof sommige mensen van een beter leem zijn afgesneden, en dus van een beter en voortreffelijker natuur zijn dan de anderen. Neen, allen staan gelijk. Maar hoe ontvangen deze dan de Heilige Geest, en de anderen niet? Ja, het hoge woord moet er uit: "De verkiezing van vóór de grondlegging der wereld", is het enige antwoord. Deze is bij God de grond van alles, maar bij ons moet zij de sluit-, de top-, de gevelsteen van het Godsgebouw zijn.

Zo sprak Da Costa.
Dit eerste deel telt 365 blz. Het boek ziet er goed verzorgd uit. Het kost gebonden in goudgestempelde band f 29,75.

B.

Klacht en Jubel door C. de Jongste.
Uitgeverij Van den Berg b.v., Zoutverkoperstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht, tel. 078-100911

boek van meer dan 480 blz. bevat facetten uit de "kleine kerkhistorie" rondom Ds. Nicolaas Hendrik Beversluis (1850-1931). Ds. A. Moerkerken te Nieuw-Beijerland, waar Ds. Beversluis geboren werd, schreef een Ten geleide. Daarin wijst hij er op, dat de toen nog jonge Ds. G.H. Kersten een instrument in 's Heeren hand is geweest om bijeen te brengen wat waarlijk bijeen behoorde. Dat was toen de vereniging van Ledeboerianen en Kruisgezinden in 1907 een feit werd. Kersten was de stuwende kracht in de gemeenten onder het Kruis. Beversluis was het in niet mindere mate van de zijde der Ledeboerianen. Beide mannen waardeerden elkaar in hoge mate. De naam van Ds. Kersten wordt tot vandaag toe met achting genoemd, maar zelfs de naam van Beversluis wordt vooral door jongeren niet meer gekend. Daarom is het een goede zaak dat de schrijver van dit werk Ds. Beversluis voor ons aan de vergetelheid heeft ontrukkt. De Jongste laat het leven van Beversluis aan ons voorbijgaan. Deze was eerst werkzaam bij de politie, kwam later bij het onderwijs, werd ouderling te Middelburg en preekte jarenlang in de gemeenten van Ledeboer, waarvan toen Ds. D. Janse de enige predikant was. In 1901 werd Beversluis predikant van

de Ledeboeriaanse gemeente te Rotterdam. Daar werkte hij in 1907 mee aan de vereniging van de Ledeboerianen en Kruisgezinden.

De schrijver neemt ons mee naar de vorige eeuw, toen de afscheiding een feit werd en er verschillende afzonderlijke groeperingen ontstonden. Hij laat ons veel zien van het kerkelijke leven in de Ledeboeriaanse gemeenten en bij de Kruisgezinden. Hij geeft ons een goed inzicht in de moeiten van het kerkelijk leven, de menselijke factor enz., maar door alles heen blijkt toch dat het werk des Heeren doorgaat. Uiteraard komen we in dit boek ook in aanraking met veel personen, predikanten, ouderlingen en anderen die min of meer van invloed zijn geweest bij de gang van zaken. Onder hen vinden we bekende figuren, o.a. Ds. L. Boone, die niet met de vereniging van 1907 meeging, hoewel hij aanvankelijk de indruk vestigde dat hij dat wel zou doen.

In de loop der jaren zijn er verschillende afsplitsingen gekomen. Dat is zeer te betreuren. Eveneens, dat er nog anderen zijn die als het gaat om de leer der waarheid en de praktijk der godzaligheid een van gevoelen met hen zijn die zich in 1907 verenigden, maar in een ander kerkverband zijn. Het zou een grote zegen van de Heere zijn, wanneer er nog eens een vereniging tot stand kwam van allen, die waarlijk bijeen behoren.

Het boek is keurig gebonden uitgegeven. We vinden er vele afdrukken in van foto's van personen, kerkgebouwen enz., ook afdrukken van brieven, verslagen enz. We volgen in het boek Ds. Beversluis op zijn weg naar Noord-Amerika, waar hij in 1931 is gestorven. Ds. M. Pronk beschrijft Beversluis als prediker en E. Kooijmans schrijft over de poëzie van Ds. Beversluis.

Verder bevat het boek verschillende bijlagen, waaronder een register van personen, wat uiteraard van groot belang is en de waarde van het boek verhoogt.

We hebben het boek met veel belangstelling gelezen, ook al door de afkomst uit een Kruisgemeente. In het boek wordt ook een Ds. Schaafsma genoemd, die in Enkhuizen gestaan heeft. Mijn moeder, die in deze gemeente groot geworden is, wist nog te vertellen van Ds. Schaafsma, dat toen hij in die gemeente stond verschillende mensen zich terugtrokken. Dat stemt wel overeen met de indruk die we uit dit boek van deze prediker krijgen.

We hopen dat velen kennis van dit boek nemen. De inhoud van het boek is het waard. Het gaat uiteindelijk om het werk des Heeren dat ondanks allerlei menselijke factoren toch doorgaat en dat komt in dit boek naar voren. Het boek kost f 42,50. Dat is voor zo'n werk zeker niet duur.

B.

Uit het leven van Frouwe Venema 6.

In het vorige gedeelte kwam duidelijk naar voren, dat de moeder van Helenius de Cock telkens weer wees op de noodzakelijkheid van de wedergeboorte en de bekering.

*Weergeboren moet men worden,
Anders men verloren gaat,
Want dees vastgestelde orde
Is besloten in Gods raad.*

Dit was een rijmpje waaraan zij gedurig weer herinnerde. En ook aan de noodzaak van het gebed om bekering. De Heere alleen kan het geven en Hij wil erom gebeden zijn, dat Hij het doe. Zo hield zij voor.

Deze twee zaken, wedergeboorte en bekering, moeten ook in onze dagen voortdurend weer voor ogen gesteld worden.

We geven nu weer het woord aan Helenius, die met hoge achting over zijn godvrezende moeder vertelt.

Wat zij voor anderen en vooral ook voor hulpbehoevenden en armen was ga ik met stilzwijgen voorbij. Alleen wil ik zeggen, dat zij ons, haar kinderen, meermalen zeide: "Gij moet uw kinderen het geven leren, want dat is ook een kunst, die geleerd moet worden." En op haar 80e verjaardag gaf zij ons een door haar eigenhandig geschreven boekje tot aandenken, waarin vele spreken en levensregelen zijn opgetekend, die door haar ons niet slechts zijn gegeven, maar waarvan wij mogen getuigen, dat zij ze voor zichzelf in beoefening bracht.

De vier spreken, die zij betrekkelijk de

armen optekende, laat ik hier volgen, zoals zij ze gaf:

Spreuken 28 : 27. Die de armen geeft zal geen gebrek hebben, maar die zijn ogen verbergt zal veel vervloekt worden.

Spreuken 11 : 24. Er is een, die uitstrooit dewelke nog meer toegedaan wordt, en een die meer inhoudt dan recht is, maar het is tot gebrek.

Maleachi 3 : 10. Brengt al de tienden in het schathuis, opdat er spijze zij in Mijn huis, en beproeft mij nu daarin, zegt de Heere der heerscharen, of ik u dan niet opendoen zal de vensteren des hemels en u zegen afgieten, zodat er geen schuren genoeg wezen zullen; vs. 11 en Ik zal om uwentwil de opeter schelden enz.

Het is zaliger te geven dan te ontvangen.

Hoe zij de mededeelzaamheid en de zorg voor de armen beschouwde mede te behoren tot de roeping van de gelovigen blijkt wel hieruit, dat zij de twee laatste jaren, toen zij niet meer geregeld, of bijna in 't geheel niet ter kerk kon gaan, een der diakenen om de drie maanden bij zich liet komen om in ontvangst te nemen, wat zij elke zondag bij zichzelf had weggelegd. Dat zij haar dienstbode het niet mee gaf had geen andere reden dan dat zij niet wilde, dat een ander te weten kwam, wat zij voor de armen of voor de gemeente deed. Zij deed dit zo in stilte, dat ik zelfs niet wist, waarom er nu en dan een diaken bij haar kwam en eerst na haar overlijden vernam dat wat ik vermoed had werkelijkheid was.

Wist zij in stilte wel te doen, zonder van zich te doen spreken, haar eenzaam leven was toch niet een van de mensen afgezonderd leven. Gezellig van aard als zij was, zag zij zich bijna dagelijks door familieleden of vrienden en vriendinnen bezocht, met wie zij dan zo gaarne sprak over de wegen en de leidingen des Heeren en wat zij van Hem mochten ondervinden. Zij was een bijbels gelovige vrouw, even wars van een godsdienst, die de wereld veracht, als van een godsdienst, die meent de werelddienst er mee te kunnen verenigen.

Tot in haar laatste levensdagen stelde zij groot belang in alles wat de gemeente des Heeren betrof en verblijdde zich allermeeft als zij horen mocht, dat zondaren tot God werden bekeerd. En ofschoon ten volle overtuigd, dat de afscheiding een werk uit God was, stemde het haar tot innige dank als zij vernam, dat ook in de Hervormde Kerk mensen werden bekeerd. Kerkistisch was zij dan ook niet, doch de bloei of de vooruitgang der Afscheiden Kerk, zoals zij onze kerk altoos noemde, verblijdde haar zeer.

Welk een blijdschap was het haar toen in 1854 door de Synode tot de oprichting der Theologische school was besloten en die school in december geopend werd met vier leraren en een dier leraren haar oudste zoon was! En geen wonder. Zij had de dagen beleefd, waarin de vraag: hoe zal de Kerk van leraren voorzien worden, vaders hart bekommerde; ook wist zij dat vader begonnen was een profetenschool te Groningen in zijn eigen huis te openen, waarin hij aan verschillende personen, van wie de meeste reeds gehuwd en in de een of andere maatschappelijke betrekking werkzaam waren, om de 14 dagen les gaf in de leerstellige waarheden, de uitlegging der Schrift, de geschiedenis des bijbels en die der kerk en in het prediken. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan en dies zijn wij verblijd, was de taal haars harten en die der lippen.

En o, hoe begeerde ik de 14e oktober 1884 in het hart van mijn toen 81-jarige moeder te lezen, toen ik haar te Ulrum de gehele dag in de kerk met de feestvierende gemeente zag zitten om de dagen des Heeren te gedenken en Zijn naam met dankzegging te prijzen, doch dat vermocht ik niet. Maar toen wij des middags in een logement aan de feestdis waren aangezeten, sprak zij met jeugdig vuur van de leidingen des Heeren en van Zijn daden en was het haar aan te zien, dat haar blijdschap groter was dan die der goddelozen, wanneer hun koren en most vermenigvuldigen.

"God heeft het gedaan en geen mens" was gedurig haar woord, als zij sprak over de uitbreiding der gemeente. "Wat was het in de beginne toch een klein en veracht hoopje, zeide zij dan, maar de Heere bevestigt altoos Zijn Woord en Hij houdt Zijn werk in het leven."

En toen mijn collega in 1874 en ik in 1880 door Z.M. de Koning benoemd werden tot Ridder

van de Nederlandse leeuw, zag zij daarin de bevestiging van het Woord des Heeren: Die Mij eert, zal IK eren, en: God zal genade en ere geven, Die in oprechtheid voor Hem leven. "Wie zou het vroeger ooit gedacht hebben dat ik nog zou beleven," zeide zij tegen mij, "dat een zoon van de vader, die door de koning zo is vervolgd om der waarheid wil, die onderscheiding zou te beurt vallen. Maar de Heere is een Waarmaker van Zijn Woord en Zijn beloften falen niet. Zoek daarom nooit uw eigen eer, zoek altoos alleen de eer des Heeren en gij zult van Zijn zegen verzekerd zijn."

Die vermaning gaf zij mij dikwijls, zowel in brief als in woord, en altoos bleek het dan, dat de eer des Heeren haar boven alles gold. Moet ge er onder, dat betekent niets, als Gods eer maar bevorderd wordt, was dan haar woord. Toen er in de eerste tijd van de scheiding dikwijls zoveel strijd was, heb ik uw vader ook nooit te lief gehad om te kunnen zien, dat hij er onder zou moeten als hij de waarheid niet aan zijn zijde had. Laat het u genoeg zijn, als de waarheid en de ere Gods maar mogen zegeviereren.

Voor deze keer genoeg. Er staat veel in ter overdenking.

B.

Bovenstaande foto ontving ik deze week met een briefje van de volgende inhoud:

Dit is nog dat oude kerkje in Ulrum, waar Ds. de Cock en zijn vrouw die moeilijke strijd gestreden hebben. Zouden er nog zulke strijders hier in het Noorden te vinden zijn? Afz. een noordeling.

We zeggen hem vriendelijk dank voor de toezending van de foto, die we graag in ons blad een plaats geven. Op zijn vraag kunnen we natuurlijk geen antwoord geven. De Heere alleen weet wie de Zijnen zijn en voor ons allen geldt: strijdt om in te gaan. ... Dit weten we dat zalig zullen worden degenen die naar Gods voornemen geroepen worden. Zouden er in het Noorden geen zondaren meer worden toegebracht?

B.

Dagje uit met de vereniging?

Een bruikbaar idee: een vleesfondue-avond; een vorstelijk lopend buffet; een stijlvol verzorgd diner of 'koffie-tafel' in 'IRENE'; gezellig, vakkundig, betaalbaar en ... in eigen kring!

HOTEL - REST.

'IRENE'

Fam. Bostelaar
ELSPEET

tel. 05779 - 1236

TE HUUR VAKANTIEHUIS

op het mooiste
plekje tussen
Rhenen
en
Veenendaal,
geschikt voor
ongeveer 6 pers.,
3 min. van bos en
strand.

Tel. 08385 - 11429

□ „Repos Ailleurs" te Driebergen, RUSTOORD voor eenzamen, herstellen, oververmoeiden en zij die, binnen eigen kring, er eens uit willen of moeten. Houdt u Gods Dag in ere en bent u afkerig van t.v. e.d. belt u dan eens 03438 - 12466.

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe stacaravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand.

Tel.: 01187 - 1441

1958 - 25 Jaar - 1983

Woninginrichting en stoffering

Meubelen en
vloerbedekking
Gordijnen -
zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij
bij U aan huis met onze
stalen collecties.

Bel ons eens voor een
afspraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenord 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

„EVENWEL HET VASTE FUNDAMENT GODS STAAT,
HEBBENDE DIT ZEGEL: DE HEERE KENT
DEGENEN. DIE ZIJNE ZIJN"
2 TIM. 2: 19.

Met diepe droefheid geven wij u kennis dat de Heere tot Zich nam mijn geliefde man, onze geliefde en zorgzame vader en grootvader, broer, zwager en oom,

JAN KRAAIJEVELD

op de leeftijd van 84 jaar

Barendrecht, M.C. Kraaijeveld-Kleinjan
W. Molenaar-Kraaijeveld
A. Molenaar
H. Kraaijeveld
J.M. Kraaijeveld-Lukas
Zierikzee, J.K. Schilperoord-Kraaijeveld
L. Schilperoord
Barendrecht, C. Kraaijeveld
A.A.W. Kraaijeveld-Droogendijk
A.J. Kraaijeveld
M. Kraaijeveld-Bevelander
J. Kraaijeveld
A.B. Kraaijeveld-Gerritsen
St.-Niklaas (B.), M.D. Droogendijk-Kraaijeveld
J. Droogendijk
kleinkinderen
en verdere familie

2993 AL Barendrecht, 24 februari 1984
Koedood 6

De begrafenis heeft plaatsgevonden op
1 maart 1984 te Barendrecht.

Het comité ter voorbereiding van ouderlingen- en diakenenconferenties nodigt hierdoor alle ambtsdragers van onze kerken uit bij leven en welzijn op

ZATERDAG 7 APRIL 1984

de landelijke ambtsdragersconferentie bij te wonen.

Plaats van samenkomst:

**ICHTHUSKERK IN AMERSFOORT
AANVANG 10.30 uur**

Het thema voor deze bezinningsdag zal zijn:

'De Godsvraag van de hedendaagse mens en het Schriftuurlijke Godsbeeld in onze cultuur'

Inleider: Prof. Dr. B.J. Oosterhoff van Apeldoorn.

Stationssingel 50.
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

PLAATS UW
ADVERTENTIES
IN
BEWAAR HET PAND

SLANK WORDEN EN ... BLIJVEN

Na 1 à 2 weken gaat U resultaten zien. Langzaam misschien, maar zeer zeker. Dat is de natuurlijke methode. Bovendien zijn onze geheel plantaardige vermageringstabletjes het ideale middel om verstopping te voorkomen. Kuur voor een maand f 20,-.

PROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

Wel eens op
TEXEL

geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheid, etc.,
en ... rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.
Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

GBS-BIJBEL voor evangelisatie- doeleinden

Deze complete Bijbel, in de niet gereviseerde **STATENVERTA-LING**, wordt tegen kostprijs - uitsluitend rechtstreeks - geleverd aan evangelisaties, stichtingen en verenigingen die zich inzetten tot het verspreiden van de Heilige Schrift.

Handzaam formaat, 10,5 x 16 cm, in stevige buigzame geplastificeerde koft met zilveropdruk, 1362 pagina's, met woordenlijst en overzicht van geldsoorten, maten en gewichten, prijs f 12,50

Voor minder geld dus een 'echte' Bijbel.

Voor gratis verspreiding of levering tegen gereduceerde prijs kan een beroep gedaan worden op het **VERSPREIDINGS-FONDS** van de **GEREFORMEERDE BIJBEL-STICHTING** om hierin eventueel tegemoet te komen. Te bestellen (portvrij) bij de

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

KOM OVER EN HELP

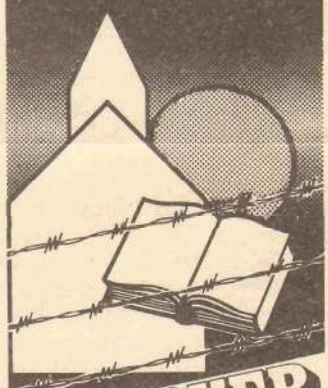
Bijbel- en lectuurverspreiding in Oost-Europa

Weet u wat het betekent geen Bijbel en geen christelijke boeken in huis te hebben?

Velen achter het IJzeren Gordijn zien verlangend uit naar onze hulp.

Ook u kunt helpen.

Wij verzorgen ook lezingen met of zonder dia's. Inlichtingen hierover kunt u krijgen bij ons secretariaat of telefonisch.

KOM OVER EN HELP

U kunt uw gift storten op
Postgiro **3535181**
of op Bankrekening ABN **569324610**
t.n.v. de stichting „Kom over en Help“

Tel. 01114 - 1572

Inlichtingen:

Postbus 215
2410 AE Bodegraven